

Sygn. akt: I C 271/21

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2022 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Ludmiła Dulka - Twarogowska

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2022 roku w Wąbrzeźnie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **(...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.**

przeciwko **R. K.**

- o zapłatę

1) zasądza od pozwanego R. K. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. **28.052,90 zł** (dwadzieścia osiem tysięcy pięćdziesiąt dwa złote dziewięćdziesiąt groszy) wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie naliczanymi od tej kwoty za okres od 23 listopada 2019 roku do dnia zapłaty;

2) oddala powództwo w pozostałej części;

3) zasądza od pozwanego R. K. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. **4.229,24 zł** (cztery tysiące dwieście dwadzieścia dziewięć złotych dwadzieścia cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

4) nadaje wyrokowi w pkt 1 i 3 rygor natychmiastowej wykonalności.

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

Sygn. akt: I C 271/21

POUCZENIE

1. (...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

2. (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

Sędzia

Ludmiła Dulka – Twarogowska

W., dnia 29 listopada 2022 r.

Sygn. akt I C 271/21

UZASADNIENIE

W dniu (...) roku powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wystąpił do Sądu z pozwem skierowanym przeciwko R. K. domagając się zasądzenia 36.622,54 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od 23 listopada 2019 roku do dnia zapłaty, a ponadto także kosztów procesu (k.3-4v, 25-28).

Pozwany nie złożył w wyznaczonym terminie odpowiedzi na pozew.

Sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) roku R. K. zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. (po zmianie nazwy: (...)Sp. z o.o. w W.) umowę pożyczki nr (...)_K48- (...). Kwota pożyczki wynosiła 46.800 zł, a została ona udzielona na okres 48 miesięcy. Zgodnie z umową pozwany był zobowiązany zwrócić kwotę pożyczki powiększoną o prowizję przygotowawczą 2.808 zł, prowizję za obsługę pożyczki 41.558,40 zł i odsetki w kwocie 10.174,19 zł, łącznie 101.340,59 zł, w 48 ratach po 2.111,27 zł każda, za wyjątkiem ostatniej – 2110,90 zł, płatnych do 11. dnia każdego miesiąca w okresie od 11 marca 2019 roku do 11 lutego 2023 roku. Każda z prowizji była wymagalna i płatna co miesiąc zgodnie z harmonogramem spłaty. W razie opóźnienia w zwrocie, całkowita kwota pożyczki stawała się zadłużeniem przeterminowanym, od którego były naliczane odsetki maksymalne za opóźnienie.

W dniu (...) roku R. K. zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, w której w celu zabezpieczenia terminowej, pełnej i należytej spłaty pożyczki nr (...)_K48- (...) i zaspokojenia innych wierzytelności wynikających lub będących w związku z pożyczką, pozwany przeniósł na (...) Sp. z o.o. udział w prawie własności samochodu A. (...) o nr rej. (...) wynoszący 49/100 części, (...) Sp. z o.o. w W. przyjął przeniesienie i stał się współwłaścicielem tego pojazdu w 49/100 części. W przypadku spłaty pożyczki wraz z innymi należnościami w dacie spłaty pożyczki, (...) Sp. z o.o. zobowiązał się złożyć oświadczenie o zwrotnym przeniesieniu własności przewłaszczonego udziału na rzez pozwanego. W celu zabezpieczenia zabezpieczonych wierzytelności, pozwany przeniósł na (...) Sp. z o.o. udział w prawie własności przedmiotu przewłaszczenia wynoszący 51/100 części pod warunkiem zawieszającym, w tym m.in. opóźnienia w zapłacie jakiegokolwiek należności wynikającej z umowy pożyczki, czy wcześniejszego wypowiedzenia umowy pożyczki.

W dniu (...) roku powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki, natomiast (...) roku doszło do wznowienia tej umowy.

Pismem z (...) roku powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki nr (...) (...) (...) z dniem doręczenia i ze skutkiem natychmiastowym, z uwagi na zaniechanie płatności wynikających z tej umowy i wezwał do zapłaty 31.487,99 zł plus koszty windykacyjne, do dnia 22 listopada 2019 roku.

W dniu (...) roku powód złożył oświadczenie o nabyciu prawa własności pojazdu A. (...) o nr rej. (...) w oparciu o umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie.

W dniu 31 maja 2021 roku wskazany pojazd został sprzedany, a na poczet spłaty pożyczki powód zaliczył pozwanemu z tego tytułu kwotę 7.000 zł.

Pismem z 28 lipca 2021 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 43.891,86 zł w terminie 7 dni.

W piśmie z 22 listopada 2021 roku powód określił saldo do spłaty pożyczki na dzień wypowiedzenia na kwotę 36.687,54 zł.

W okresie od 25 marca 2019 roku do 31 maja 2021 roku pozwany spłacił pożyczkę w łącznej kwocie 24.811,27 zł.

Okoliczności bezsporne, ponadto dowody:

- ***umowa pożyczki z harmonogramem spłat, tabelą opłat i prowizji, ogólnymi warunkami pożyczek, formularzem informacyjnym (k.10-11v, k.16v-22);***
- ***umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie (k.12-14v);***
- ***wypowiedzenie umowy pożyczki (k.15);***
- ***oświadczenie o nabyciu prawa własności (k.22v);***
- ***wezwanie do zapłaty (k.23-23v);***
- ***lista rat, kosztów dodatkowych i zestawienie wpłat (k.24-25).***

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

W niniejszej sprawie zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego, ponieważ pozwany nie złożył w wyznaczonym terminie odpowiedzi na pozew. W myśli art. 339 § 2 k.p.c., Sąd wydając wyrok zaoczny przyjmuje za prawdziwe twierdzenie powoda o faktach, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki w świetle unormowań kodeksu cywilnego może mieć zarówno charakter odpłatny, jak i nieodpłatny, a do głównych świadczeń stron należy zaliczyć udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony czas (po stronie pożyczkodawcy) oraz zwrot tych środków (po stronie pożyczkobiorcy).

Pozwany jest konsumentem, który zawarł umowę z przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i posługującym się wzorcami umownymi, dlatego zastosowanie w niniejszej sprawie winny znaleźć także przepisy ustawy z dnia 12.05.2011 o kredycie konsumenckim (Dz.U.2018.993 j.t.), w szczególności art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, zgodnie z którymi przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który

kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Art. 385¹ i nast. k.c. regulują materię niedozwolonych postanowień umownych, nazywanych także klauzulami abuzywnymi. Celem wprowadzenia tych przepisów do porządku prawnego był zamiar zapewnienia konsumentom skuteczniejszej ochrony w stosunkach umownych z profesjonalistami oraz potrzeba uwzględnienia postanowień dyrektywy nr 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE z 1993 r. L 95). Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Należy wyjaśnić, że wynagrodzeniem za korzystanie przez pożyczkobiorcę z kwoty uzyskanej w ramach pożyczki są zasadniczo odsetki, których górny pułap w celu zapobieżenia lichwie został wyznaczony przepisem art. 359 § 2¹ k.c. - jako dwukrotność odsetek ustawowych. Strony pożyczki łączył dobrowolny stosunek zobowiązaniowy i to one autonomicznie mogły decydować o warunkach zawartej umowy. Powód udzielając pożyczki, co do zasady był uprawniony do obciążenia kontrahenta kosztami/opłatami za różne czynności związane z zawarciem umowy. Za niedopuszczalną należy uznać jednak sytuację, w której jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowny w ten sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną prowadzącą do pokrzywdzenia drugiej strony – konsumenta, poprzez jego obciążenia nadmiernymi, rażąco wygórowanymi kosztami znacznie odbiegającymi od faktycznie poniesionych wydatków. Umowa pożyczki sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym powinna jasno określać, które opłaty/prowizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Wspólną cechą ustalania wysokości wszelkich opłat/prowizji, jest to, że muszą one stanowić ekwiwalent świadczonych usług i co do zasady odpowiadać rzeczywistym kosztom poniesionym z tego tytułu.

Za niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należy więc uznać te postanowienia, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, faktycznie stanowią dla pożyczkodawcy wyłącznie źródło zysku. Przywołany przepis art. 385¹ § 1 k.c. chroni konsumenta, jako słabszego uczestnika obrotu w relacjach z przedsiębiorcą - profesjonalistą w danej dziedzinie. W sytuacji, gdy przedsiębiorca narzucił pożyczkobiorcy (konsumentowi) wszystkie warunki umowy, w tym także dotyczące dodatkowych kosztów i opłat, nie pozostawiając mu żadnego wyboru, zachodzi nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków stron umowy - na niekorzyść pozwanego.

W przedmiotowej umowie pożyczki określono, że pozwany w związku z udostępnieniem mu kapitału w kwocie 46.800 zł na okres 48 miesięcy, oprócz jego zwrotu wraz z odsetkami kapitałowymi (10.174,19 zł), prowizją przygotowawczą: 2.808 zł, zapłaci na rzecz pożyczkodawcy także prowizję za obsługę pożyczki: 41.558,40 zł. Postanowienie regulujące prowizję za obsługę pożyczki bez wątpienia nie zostało uzgodnione indywidualnie z pozwanym, z racji posłużenia się przez pożyczkodawcę formularzem (wzorcem) umowy. Zatem strona pozwana nie miała rzeczywistego wpływu na jego treść. W ocenie Sądu kwota tej prowizji jest nadmierna, skoro stanowi aż 88,80 % kwoty pożyczki, a tym samym nieadekwatna do wartości zaciągniętego zobowiązania. Generowała ona dla pożyczkodawcy dodatkowy zysk, a unormowanie umowne ją przewidujące stanowiło faktyczne obejście przepisów o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 2¹, § 2² i § 2³ k.c.). Postanowienie to rażąco naruszało interesy strony pozwanej, kształtowało obowiązki w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami i nie wynikało z kalkulacji rzeczywistych kosztów. Tym samym zapis umowy pożyczki dotyczący prowizji za obsługę pożyczki, zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. nie wiązał pozwanego, jako niedozwolona klauzula umowna, a więc nie jest on zobowiązany do zapłaty tej należności.

Nawet gdyby przyjąć, że w odniesieniu do wskazanej prowizji nie znajdują zastosowania przepisy dotyczące klauzul niedozwolonych, to postanowienie umowy w tym zakresie i tak trzeba uznać za nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.), ponieważ

pozostaje w rażącej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.) oraz przepisami regulującymi odsetki maksymalne (art. 359 § 2¹ - § 2³ k.c.).

Klauzule abuzywne stanowiły także unormowania, w oparciu o które powód obciążył pozwanego kosztami dodatkowymi w postaci kwoty 100 zł za wypowiedzenie umowy -wezwanie do zapłaty i wezwanie do zapłaty zgodnie z (...) 50 zł z dnia 29 kwietnia 2019 roku, kwoty 615 zł z tytułu wznowienia umowy w dniu 3 lipca 2019 roku, 100 zł za wypowiedzenie umowy - ostateczne wezwanie do zapłaty i wezwanie do zapłaty zgodnie z (...) 50 zł z 8 listopada 2019 roku, które nie wynikały z rzeczywistej kalkulacji poniesionych kosztów, stanowiąc stawki ryczałtowe w nadmiernych wysokościach. Przyjmując abuzywność prowizji za obsługę pożyczki, wysokość rat winna wynosić po 1.245,47 zł, a więc nieuzasadnione było naliczanie przez powoda kosztów dodatkowych w postaci odsetek karnych i not odsetkowych, skoro pozwany w okresie od 25 marca 2019 roku do 8 listopada 2019 rok dokonał wpłat na łączną kwotę 18.918,61 zł i nie pozostawał w opóźnieniu. Klauzule abuzywne stanowiły także unormowania umowne, w oparciu o które powód już po złożeniu oświadczenia z dnia 26 listopada 2019 roku o nabyciu prawa własności pojazdu A. (...) o nr rej. (...), obciążył pozwanego kosztami parkingowymi, z tytułu ubezpieczenia OC, czy odbioru i przewozu pojazdu lawetą. W ocenie Sądu koszty związane z danym pojazdem mogą obciążać wyłącznie aktualnego właściciela pojazdu, którym był powód, a nie pozwany, który uprzednio utracił prawo jego własności.

W świetle powyższego, w oparciu o łączącą strony umowę pożyczki zobowiązanie pozwanego obejmowało: 46.800 zł zwrotu kapitału, 2.808 zł opłaty przygotowawczej oraz 3.256,17 zł odsetek kapitałowych naliczonych do dnia wypowiedzenia umowy, tj. do 11 listopada 2019 roku, łącznie 52.864,17 zł. Skoro pozwany spłacił pożyczkę w zakresie 24.811,27 zł, jego zobowiązanie wynosi 28.052,90 zł, którą to kwotę Sąd zasądził na rzecz powoda w pkt 1 wyroku wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie za opóźnienie naliczanymi od tej kwoty od 23 listopada 2019 roku do dnia zapłaty, natomiast w pozostałym zakresie podlegało ono oddaleniu, jako nieuzasadnione (pkt 2 sentencji).

O kosztach procesu w pkt 3 orzeczenia Sąd postanowił zgodnie z zasadą ich stosunkowego rozdzielenia wyrażoną w treści art. 100 k.p.c., przyjmując, że powód wygrał proces na poziomie 76,70 %, a jego koszty procesu wyniosły 5.521,20 zł. (1.832 zł uiszczonej opłaty sądowej, 3.600 zł wynagrodzenia w stawce minimalnej pełnomocnika będącego radcą prawnym – ustalonego w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 w sprawie opłat za czynności radców prawnych [Dz.U.2018.265 j.t. ze zm.], 17 zł opłaty skarbowej od czynności złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa i 72,20 zł kosztów związanych z ustaleniem przez Komornika Sądowego miejsca pobytu pozwanego oraz doręczenia mu odpisu pozwu). Tym samym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.229,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

W pkt 4 wyroku orzeczono o rygorze natychmiastowej wykonalności w odniesieniu do pkt 1 i 3 sentencji, w oparciu o art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.

Sędzia

Ludmiła Dulka-Twarogowska

Pouczenie: (...)

ZARZĄDZENIE

1. (...);

2. (...)

-(...)

3. (...)

W., dnia 30 grudnia 2022 roku

Sędzia Ludmiła Dulka-Twarogowska